

Valgreinar

LØGTINGSVALIÐ 2011

Björt Samuelsen

Tað snýr seg um pengamappuna hjá tær og mær, og um at framtíðartryggja okkara búskap. Tíðin er meira enn búgvin at fara undir eina orkukollvelting, sum skal gera okkum leys av oljuni og sjálvbjargin við varandi orku.

Tað rakar vanliga húsarhaldið og vinnuna ómetaliga meint, at olju- og streymprísirnir áhaldandi hækka. Vit gjalda okurspris fyri ljós, hita og framleiðslu. Og tíverri eru øll útlit til, at hetta bara fer at gerast verri. Um ikki vit her og nú seta spakan í, so vit veruliga kunnu fremja eina

Orkan - okkara pengapungur og framtíð

neyðuga orkukollvelting.

Vit innflyta olju fyri omanfyri milliardina ella á leið ein fjórðing av føroyska innflutninginum. So hvørt, sum oljan gerst dýrari, dýrka eisini streymprísirnir, tí meira enn helvtin av streyminum verður framleiddur við olju.

Orkumál mugu, sum eg áður havi víst á, verða ímillum allar fremstu raðfestingar í eini komandi stjórn.

Avbjóðingar og møguleikar

Vit vita, at tað er avmarkað, hvussu nógv vatnorkan kann útbýggjast. Og, vit kunnu snøgt sagt ikki turrleggja fleiri áir og fossar. Vatnorkan kann útbýggjast við pumpuskipanum, sum gevur størri nýtslu av verandi vantgoyslum. Men samanumtikið kann vatnorkan ikki nær námind nøkta

tann ógvusliga vøksturin í streymframleiðslu, sum skal til, skal samfelagið av álvara elektrifiserast, fyri at sleppa av við oljuna.

Samstundis er tøknilig og vitanin um sjóvarfallsorkuna nú komin so langt, at vit um fá ár kunnu byrja at gagnnýta hana. Men, tað krevur, at røttu stigini og iløgurnar verða gjørdar nú. Afturat sjóvarfalli, vatni og vindi eru aðrir møguleikar, sum kunnu nýtast at hita smærri eindir ella býlingar við - jarðhiti, sólorka, biogass til fjarðhita, v.m.

Tøkniligar loysnir til fiskivinnuna

Ímeðan ein triðingur av okkara oljunýtslu fer til at hita bústaðir, fer ein annar triðingur til skipaflotan. Eisini her eigur eitt framfýsið orkumálaráð at stimbra

undir orkusparandi loysnir. Serliga shippingvinnan - ið siglur um øll heimshøvini - tekur stór tøk at spara orku og royna onnur brennievni enn olju til motorarnar. Fleiri av loysnunum, ið longu eru og verða mentar, kunnu eisini nýtast umborð á fiskiskipum, og kunnu koma afturat ymiskum orkusparandi loysnum, sum vinnan er farin undir at menna her heima.

Miðvísan poltikk

Tey stóru ítøkiligu stigini at flyta okkum yvir í ein “rein-orkubúskap” mugu takast nú! Her er meira enn ríkiligt at tríva í komandi valskeið: Gjørdu streymmátingarnar skulu nýtast at gera veruligar royndir at fáa sjóvarfallsorkuna til høldar, samstundis, sum meira ferð skal fáast á víðari útbýgging

av vindorkuni og pumpugomsluskipan til vatnorkuna. Vit skulu menna førleikan at royna alternativar orkuveitingar- og orkuspariskipanir og at taka til okkum tøkniligar loysnir.

Vit skulu málrætta part av granskingarpengunum, og nýta limaskapin í FP-programminum hjá ES, at fáa ferð á føroyska orkugransking, og at knýta okkum at verkætlanum, har Føroyar kunnu vera royndarøki.

Vit mugu nýta størri part av almennu iløgukrónunum til at bjálva almennar bygningar, eitt átak, sum samstundis stimbrar byggingvinnuna. Og vit skulu nýta avgjaldspolitikkinn sum eitt miðvíst amboð at løna orkusparing og –effektiviteti, og at fyribyrgja orkuoyðsli. Almenningurin og vinnan mugu fáa betri atgongd til

óhefta ráðgeving um orkusparing og -loysnir. Og land og kommunur mugu semjast um umskipan av SEV til ein sterkari orkustovn, sum kann ganga á odda í neyðugu orkukollveltingini.

Okkara framtíð

At leggja um til grøna orku, snýr seg um at tryggja pengapungin og búskapin hjá tær, mær og okkara eftirkomarum. Tí mugu stórar avgerðir takast her og nú, so vit, tá næsta valskeið er runnið, eru komin væl áleiðis at at hita og lýsa føroyska samfelagið upp við grønnari varandi orku.

Les meira á
www.tjodveldi.fo/bjort

LØGTINGSVALIÐ 2011

Jóan Pauli Joensen

valevni
Javnaðarfloksins

Herfyri spurdi Oddfríður Marni Rasmussen, hvat ein politikari kann lova listafólki fyri atkvøðu teirra. Oddfríður dregur her ein sera áhugaverdan tátt upp í valstriðið. Oddfríði nýtist ikki at sannføra meg um tann týðning, sum listin hevur og um ta sannroynd, at korini hjá føroyskum listafólkum áttu at verði munandi betri. Menniskjan livir ikki av breyði eina, tað skal bæði tað andaliga og tað kulturella til fyri, at vit skulu kenna eina meining og gleði við lívinum. Ein ketta hevur livað sum

Føroya Fólkaháskúli umskipast til Listaháskúla Føroya

ketta, síðan Gud skapti heimin, men í menniskjuni hevur Várhara lagt evnini til annað enn tað. Tað fólk, sum er ført fyri at endurnýggja seg mentanarliga, er eisini ført fyri at endurnýggja seg vinnuliga, tí er tað ikki av leið, tá Oddfríður sigur, at mentan selur fisk. Føroyingar hava vunnið móðirmálinum heiður og æru. Vit hava funnið okkara tjóðskaparliga samleika við nógvum av tí, sum hongur uppi við hesum, men heilt komin á mál eru vit ikki enn, og tað koma vit neyvan við tað fyrsta, tí hugmyndir okkara hava lyndi til at broytast og taka nýtt skap og vit við teimum.

Í nógv Harrans ár hevur verið tosað um at byggja ein Føroyskan Tjóðpall. Vit hava fingið ein viðfáning av karmi um ein tjóðpall, men innihaldið og alt tað, sum fólkin aftanfyrir henda

pall skapa, er dygd og aftur dygd, so ein grætur gleðitár, næstan hvørju ferð. Hvussu ber tað til, at tingið eftir einari nátt kann taka avgerð um t.d. at bjarga Smyril-Line – ikki tí, at nakað skeivt er í tí – samstundis, sum tað er ómetaliga tungt at fáa skapt góðar karmar um ein hóskaði tjóðpall? Vit mugu minnst til, at tað er ikki bert tann vakra føroyska náttúran, men so sanniliga eisini eitt ríkt og virkið mentanarligt og listarligt liv, sum dregur okkum og onnur at hesum landi. Vit skulu skipa soleiðis fyri vinnuliga og búskaparliga, at vit fáa ferð á búskaparvøksturin í samfelagnum, og her eiga vit straks at binda um heilan fingur og taka avgerð um, at listin og granskingin verða partur í búskaparvøksstrinum. Ein rithøvundur skrivar ikki bert bókur, men bókur

skapa eisini arbeiði bæði í framleiðslulíðinum og í sölulíðinum, og tað ger restin av listini eisini.

Listaháskúli Føroya

Oddfríður spyr eftir listarligum verkstøðum sum atelier, venjingarhøli, fram-sýningarhøli, ið kann skapa eitt umhvørvi til listafólk. Her havi eg eitt uppskot, sum fleiri onnur eisini halda er rætt. Vit skulu umskipa Føroya Fólkaháskúla til *Listaháskúla Føroya*. Ein skúla fyri list í víðastu merking, har fólk kunnu læra at skriva, tekna, mála, spæla sjónleik, gera film, sniðgeva og finna uppá heilt nýggjar listarligar frambearingarhættir. Samstarv skal fáast í lag við Føroya Musikkskúla, og listaháskúlin kemur at liggja eina snørislongd frá Læraraskúlanum, sum nú er ein partur av Fróðskapar-

setri Føroya. Tað skuldi ligið væl fyri við einum neyvum samstarvi har eisini. Fyrirhaldurin á háskúlanum er sjálvur rithøvundur, sum enn tá hevur fingið virðisløn Norðurlandaráðsins fyri bókmentir.

Ein slíkur listaháskúli gevur arbeiði til nógvur hendur millum listafólk, bókmentaførðingar, rithøvundar og lærarar, og tað ber til at útbúgva fólk á ymiskum stigum – eisini sum partur av útbúgvingunum á Fróðskaparsetrinum. Á háskúlanum eru skúlastovur, høll, køkur og alt tað, sum skal til fyri at fara í gongd straks og lata skúlan savna seg um list í breiðum týðningi – einum virkseminum, sum longu er byrjað við sjónleikaraskúla og filmskúla. Her ber til straks at fáa í lag eitt livandi og skapandi listarligt umhvørvi, um listafólk og onnur áhugað

standa saman. Skulu vit bíða eftir nýggjum húsum koma vit at bíða leingi, men her hava vit hølini, sum bíða eftir okkum. Tað eru eisini kømur at búgva í hjá fólki, sum koma langvegis frá, og tað ber til at hýsa teimum, sum koma til styttri skeið.

Latum okkum gera Føroya Fólkaháskúla til Listaháskúla Føroya í samstarvi við Fróðskaparsetrið, tað forðar ikki á nakran hátt fyri, at tey skeið, sum eru og hava verið har, kunnu halda á fram. Lærarar eru á skúlanum og listafólk og rithøvundar ber til at knýta at skúlanum. Hesum vil eg, um eg komi á ting, arbeiða fyri at fullum hjartað. Eisini lívið hjá listafólkunum skal gerast lættari og rættari.